

Узбек халқининг улуғ шоири ва мутафаккири Алишер Навоий феодализмнинг суроли йилларида яшадан: бир томондан, феодализмнинг инқилобига маданий ҳаётда силжиш буювучи қолди; иккинчи томондан, меҳнат-наш халқ аҳволи оғирлашди — тохтаётган учун кураш авинга миниб халқнинг хонавадор қилди, экономика ва маданиятга катта талафот етказди. Айниқса маърифат ва диний маҳорат ўртасида қаттиқ кураш борди. Шундай шароитда Навоий буюм гуманист сифатда ўз даврининг илгир ғаршларининг ифода этди ва бутун куч-қолиғини жаннат таранни-етига сарфлади. Навоий лири шoir, моҳир адиб ва улуғ мутафаккир сифатида инсон учун қизмат қилдишнинг ўзининг асосий вазифаси деб ҳисоблади.

Навоий узбек адабиёти тарихининг юксак даражасига кўтарди. Дунёвий адабиётнинг энг муҳими, энг антуал ижтимоий-сиёсий ахлоқий-таълимий масалалари бўйича аниқ асарлар яратди.

«Хамса» Навоий ижодининг дурдоналаридан ҳисобланади. Навоий «Хамса»да надиғим шарҳ адабиётдаги ҳаммасининг традицияларини давом эттирди. Навоий «Хамса»нинг ҳисобатан қисқа муддатда — икки йилда хайфта йўланиши оғиллигини эътиборга олсақ, шоир ва мутафаккир даҳиси, лекционери, ибод сарҳамаси дораси бизга янада тўлароқ гавдаланади. Беш достон: «Хайратул аброр», «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун», «Сабъан сайёр», «Сади Исмаирий» 50000 мисрадан кўпроқ шеърини ўз ичига олади.

Достонларнинг тематикаси, гоҳий мотивлари шоир яшаган давр шароити, ўша муҳит талаблари билан узвий боғланди. Ҳар бир достон муҳаббат, суюқ, ширин, алоҳида қурашларга эга бўлишга қарамай «Хамса» ўз композицияси бўлишига йўра бир бутунлигини ташкил этади.

Алишер Навоий 1483 йилда «Хамса»нинг биринчи достони «Хайратул аброр» («Яхшиларнинг ҳайратланмиши»)ни яратди. Достон 3988 байтдан иборат. «Хайратул аброр»га мундарица иккидан яқин тўрчиқ асар Навоийдан олдинги ҳаммасиёларда ҳам бор. Навоийнинг «Хайратул аброр»и билан Нишомийнинг «Маҳжунул асрор», Хисрав Деҳлавийнинг «Матлаул анвор» достонлари ўртасида айрим ухшашликлар

маъжуд. Бу ўхшашликлар жанрда, композицияда, тематикада, ҳатто достонларнинг номланмишида ҳам кўринади. «Хайратул аброр» — фалсафий, ахлоқий — таълимий достон. Навоий моддий борлиқ ва илоҳият каби бир қатор масалалар устида мулоҳаза юритади, мураббий сифатда ўз маршларини бритади.

Достоннинг асосини 20 мақолат ташкил этади. Навоий мақолатларда жаннат, давлат, кишиларнинг бир-бирларига муносабатлари ҳақида кўпгина масалалар кўйиб, ўзи яшаган жамиятдаги айрим салбий кўринишларини танқид қилади. Навоий ахлоқий-таълимий масалалар тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларини тўлароқ ёритиш учун юнчи иборатли шеърини қишлоқлар келтиради. Асар маълум бир сюжет асосида ёзилмаган бўлса ҳам, лекин мақолатлар гоҳий мазмун билан боғланиб боради.

Мазкур достонда экин образлар бўлмасда, жуда кўп хилма-хил турли табиятларга мансуб ишорат ва салбий, ҳажвий ва маъий образлар бор. Достоннинг беш қаҳрамони — муаллиф Навоий.

«Хайратул аброр»нинг биринчи ва иккинчи мақолатлари:

Бўлди ранг галаю сен шубон,
Ул шаҳари мусиру сен боғбон,
Кўйин шубон асармас ою йил,
Оч бўрилар тўғмасидур барча, бил,
Боқмас бағбон чаманин туну кун,
Нахли тарин англа куруғон ўтун,
Бурнин доғи галадин дур қил,
Сув берибон боғни маъмур қил.
Образли ўхшатишларда боғбон ўз боғига қандай ғамхўрлик

нилас, подшоҳ ҳам ўз халиғи шундай ғамхўрлик қилиши зарурлиги таъкидланади. Достонда Навоийнинг давлат ва шохлар ҳумронлиғига қаршилик аниқ эътибор билан таъкидланади. Шохларнинг аъвис танқид қилади. Лекин у ўз даври, ўз асрининг фарзанди эди: у ижтимоий тузумнинг ўзгартириш тўғрисида фикр юритади, шохлар ҳумронлиғига қарши чинмади, балки одил, оқил, халқ учун қайғурадиган шохларнинг орзу қилди. Золим подшоҳ танқиди ва адолатли подшоҳ илаш Навоийнинг инсоғи, халққа бўлган савимий муҳаббати заминда тугилди.

«Хайратул аброр»нинг «Хирялуш» шайхлар... деб номланган тўртинчи мақолатида жоҳил, риндор руҳонийлар танқид қилинади. Руҳонилар оилани дўзах, қиймат қийноқлари ҳақидаги асослар билан дахлатга соқиллар. Хирялуш шайхлар эрта-ёқ ич билан «маромат» ифтихорига инқилобчилик, элдамчи кишилар экинлиги тасвир қилади. Уларнинг таъши қиёфаси ва ички дунёсини шоир кўйидаги таърифлайди:

Турфа соқилин оқибон кулгуден,
Эгри йиғоч узра қийиб ўчкуден.

Учкуча ҳам йўқ ишда тўғрулуқ,
Ул тутуб ўғри, бу қилб ўғрулуқ.

Навоий мунофиқ руҳонийларни қажв остига олади: соқили билан экинга ўхшасалар ҳам, маънавий дунёси иккидан экинлардан ҳам тубан кишилар, дейди. Навоий диний эксплуатация кўроқ деб танқид қилади. Лекин шундай бўлса ҳам, у дин ва шарият иқоби остида хийладорлик, қаллоблик ва тамаъирли билан шугулланувчи шайх ва экинларнинг шайхони қоралади. Диний урф-одат ҳумрон, таасуб — «иш оқини» шундай Навоийнинг диндорлар ҳақидаги фикри анча кескин эди.

Достоннинг бешинчи мақолатида шоир нарам ва сажийлик ҳақида гапириб, сажийликка бахиллигини қарам-қарши қилади. Навоий сажийдан кўра меҳнат қилувчи, меҳнати билан қаноат ҳосил қилувчи иқтисодий фазилатларини улуғлаб, иқтисоднинг савобига кўз тинишдан кўра ўз кўл билан иш қилиш афзаллигини айтиди.

«Хайратул аброр»нинг олтинчи мақолати одоб ва камтар-

лик масалаларига бағишланади. Навоий Ўшларнинг хулқ-аъвори, жамиятда, ўзидан наққалар олдига ўзини тута билиш, камтарлик ҳақида ўз фикрларини бийрлади. У, айниқса, ота-онага ҳурматнинг қай даражасида бўлиши лозимлигини шундай тасвирлайди:

Бошим фидо айла ато қошига,
Жисмин қил садба ано бошига,
Туни-ун анга айлагали нурлош,
Бирисин анга айла, бирисин қуёш.

Достоннинг саккинчи ва тўққизинчи мақолатлари вафо, дўстлик, иш-муҳаббат ҳақидадир. Шоир буларда садонат ва дўстликни улуғлайди.

Навоий ўнинчи мақолатда иқтисоднинг рости ва турғунлиғига қаршилик, ёлғон гапиринчи зарарларини кўрсатиб, «Шер ва дурро» қиссасини келтирди. Қиссадан айтилишича, шер билан дўстлашган дурро, овчи менга тўзоқ кўйди, деб шерни бир неча марта аздади. Қулларнинг бирини бир овчи ҳайқатган ҳам дурронинг тўзоққа илтиратилади. Дурро шерни ерданга қайиради. Аммо шер, «меччи бу сафар ҳам алдамчи» деб дурронга ерданга бормади. Дурро ҳалол бўлади. Навоий ҳамма соқода ҳам рост, турғун, адолатли бўлиш лозимлигини, ишода ҳам турғунлиқ, ҳаққийлини қуйлаш зарурлигини ундиради.

«Хайратул аброр»нинг ўн биринчи мақолати олимлар ҳақидадир. Навоий илгари утган ва ўзига замондош олимларнинг аниқ аҳволи тўғрисида аниқ гапирди. Шу билан бирга, ўз замондаги меҳнаткаш ва набағал талабаларнинг илми олиш йўлида чеклан азобларини реал тасвирлайди.

Достоннинг кейинги мақолатлари халққа ердан қилувчилар ва худбин кишилар, Хурсон ва Ҳиротнинг ободлигини тасвирлаш, теурият шаҳодатларини адолатга қайириш каби масалаларга бағишланади.

Навоий достонда даврининг ижтимоий-сиёсий масалаларига кенг ўрин бериб, реалистин ҳаёт лавҳаларини тасвирлайди, феодализм — клерикал муҳитнинг айрим иллатларини танқид қилади. Навоий ижтимоий-сиёсий ҳаёт воқеаларини улуғ инсонлар ва маърифатпарвар сифатда ёритишга, эл-юрт манфаатларини ҳимоя қилиш асосида ёритишга интилади.

Одаимй Эрсанг, демағил одаим
Ойини йўқ халқ ғамидин ғам —
Баъти Навоий гуманизмнинг ширин бўлади.
«Хайратул аброр» ахлоқий-таълимий масалаларга онд фикрлари билан натта аҳамиятга эгадир.

Д. РАҲМАТОВА,
А. С. Пушкин номдаги Тил ва адабиёт институтининг ходими.

„ЯХШИЛАРНИНГ ҲАЙРАТЛАНИШИ“

да шоир дин ҳақида, сўзининг аҳамияти тўғрисида гапирди. Бадий адабиётда шайх ва мазмуннинг ўзаро алоқаси масаласига натта аҳамият берди. Бадий асарда мазмун биринчи даражада, шайх эса мазмунга нисбатан иккинчи даражада ўрин тутганини таъкидлайди.

Достоннинг «Салотин боёда» деб аталган учинчи мақолатида Навоий золим ва фосиқ подшоҳлар ҳақида фикр юрйтиб, золим подшоҳларнинг қаттиқ танқид қилади. Навоий одил подшоҳни орзу қилади, ўз идеалини бундай таърифлайди:

Бўлди ранг галаю сен шубон,
Ул шаҳари мусиру сен боғбон,
Кўйин шубон асармас ою йил,
Оч бўрилар тўғмасидур барча, бил,
Боқмас бағбон чаманин туну кун,
Нахли тарин англа куруғон ўтун,
Бурнин доғи галадин дур қил,
Сув берибон боғни маъмур қил.
Образли ўхшатишларда боғбон ўз боғига қандай ғамхўрлик

ЎН ЙИЛ ЙЎЛДА...

Пўлда кетайтган троллейбус боната. Емладдин тўхтади. Емладдин ташвишланган бир-бирларига қараб қўйдилар. Репор дуктордан «Хурматли пассажир ўртоқлар!» Хавотирланмиш, бироз фурсатдан кейин ўз йўлимизда давом этамиз, машина преҳорантели куйибди» деган овоз эшитилди. Йўловчилар хотиржам бўлишди, шоямлаётган одамларнинг ҳам асаби бузилмади.

Ҳайловчи чақонлик билан ерга тушибди машина шангагина тортиб набиана кчрди. Куйган преҳорантели алмаштирди. Мотор гуруллади. Йўловчилар юзига табасум югурди. Машина жойидан силжиди.

— Ҳозир Пионер бекати, кейингиси Чилондор. Тушишга ҳорларини, ўртоқлар. Қора плащли ўртоқ орқангизда болали аёл турибди. Қўлида юз ҳам бор экан. Ердан дашиб юборинг. Балди Шошмасдан ту-

шишлар. Чорраҳани тесби ўтманг, ҳурматли йўловчилар... Йўловчиларга ҳазил-мутойиба билан самангай ним муомала қилаётган ним йиллик деб қиёнаётганлариди? У троллейбус депосининг троллейбус бошқарувчиси Хайрилла Рўзиев. Хайрилла 10 йилдан бунён пойтахт аҳолисига хизмат қилиб келаяпти.

Бу вақт мобайнида кўп шоғирлар етишгилди. У ҳам устози, ҳозирда эксплуатация бўлимининг бошлари Мирза Дўстмуҳомедов сингари талабон бўлди. Баҳром Тоҷобоев, Тўлқин Шероф, Виктор Ермолин, Аркадий Соловей... ах ҳуларнинг ҳаммаси Хайрилланинг талабалари — авариясиз ишлашнинг усталари.

Халоллик — ҳиссининг зийнати. Янгида Хайрилла троллейбус салонидан кичикча чомодан топиб олди. Диспетчер ҳоласида чомоданин оқишганда 180 сўм пул ва ўржаётлар чиқди, Сўф

виждонли хайдовчи иқиланмай 127 автобазага йўл олди. — Мама омонатини, тизин олинг, дўстим. — Раҳмат, раҳмат. Кўзимга жудаям иссий кўрилясо... Э-э, тизиним. Сиз ўша мей тушган троллейбусни хайдаган кишияси... Бараров остановкасида чомодан ҳайлимдан кўтарилибди.

Қани энди шофёр Т. Хидиров селвинччи, миннатдорчиликни изҳор қила ола. «Юбилей йилида Хайрилланинг қанча пассажир ташинганига кўзиб қолдик. Иккинчи троллейбус депоси план бўлимининг бошлари А. Ғаниева хом чўт қилиб кўрди. Хожатборар Х. Рўзиев ярим миллион кишия манзилга етказиб, касбдошлари орасида рекорд қўйибди.

Хайрилла ўз касбининг мафтун. У майда пулсиз ва абаоментсиз йўлга чиқмайди. Йўловчилар хизматида чиқиндан аввал машина салонини, пол ва ўриндиқларни синчиклаб текширади.

Кўнглига манзур бўлгандагина диспетчер хонасидан йўланима қозонини олади. Мама, одатадигдек ҳамшаҳарларимиз ширин уйкуда. Ҳар кун соат 4 да Чилондорнинг 18-кварталига хизматчи машина келиб тўхтади. Биринчи бўлиб Хайрилла машинага чиқди. Биринчи бўлиб у 709-номери Волгал Волгоград овозлиқда қатловчи троллейбуси одамлар хизматида олиб чиқди. Уларни қўндалик гала, талар билан таъминлайди. Нур ва энг тар натади. Олам воқеаларидан хабардор эътиди. Забардаст тоғуларини билан таништирди. Ҳан ҳам илҳомланади. Яна репродуктор орқали унинг меҳрибон, самийи овози машина салонига баралла лирайди.

— Ассаломулайкум дўстлар! Бутуғи кунларингиз ҳам бахтли бўлсин!

Ф. АБДУРАҲИМОВ.

Чехослования, Братиславадаги Слован Миллаи театрида А. П. Чеховнинг «Олчазор» асарининг премьераси бўлди. Бу спектакль жуда муваффақият қилган эди.

СУРАТДА: республикада хизмат кўрсатган артист Мария Кривоносова Раневская роллида, артист Божидара Турзонова Аня роллида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР

ПАРИЖ. Умуммехнат конфедерацияси раҳбарлиги конфедерация ишонликка қарши, ишчиларни иш билан ўзла таъминлаш учун кенга келгани бошлаганини маълум қилди. Баёнотда кураш қозонувчи тузишга даъват қилинади. Бу қозонувчи маҳаллий маълумлардан ишонликнинг тугатиш тадбирларини қўришни талаб қилиши керак.

Умуммехнат конфедерацияси, дейилади ана шу ҳужжатда, иш қилиниши охириги, пенсиялар ва нафақаларнинг куйайтирилиши учун, иш қилиниши қисқартирилиши ва ишчиларини ишдан бўшагини бекор қилиш учун бундан кейин ҳам кураш олиб боради.

ҲИНДИСТОН

ДЕҲЛИ. Харина шатади штатнинг Амбала шаҳридаги энг йирин автобус парк ҳайдовчилари ва хизматчиларининг умумий забастовкаси натижасида деярли бутун автобуслар қатнамай қўйди. Айни вақтда шаҳарда давлат мактаблари ўқитувчилари, шунингдек хусусий коллежлар муаллимларининг забастовкаси ўтказилмоқда.

Бу забастовкалар Харина штати хизматчилари федерациясининг қаҳиринга биноан ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талабларини қўллаб-қувватлаш юзасидан эълон қилинган эди.

(ТАСС).

Ер шаридан хабарлар

РЕЗИНКА ТАЁҚДЕМОКРАТИЯСИ

Граждан ийинидаги шу генерал эди. Барча кўнрақлар орасида у биринчи бўлиб Жанубий Вьетнамдаги ифлос урушга жами 50 миң солдатдан иборат бўлган «Илфактиса» аўабарса, «Оқ от» деб аталган танланган дивизионларини, «ҳаворанг андахо» номли дегни шёда аскарлар бригадасини юборди. Пентагонга «юқли мол» сотди. Ғарб матбуотида Жанубий Корей солдатлари Жанубий Вьетнам чапгалворларидан Америка солдатларини «ўқ ва снарядлардан сажловчи қалқон бўлиб хизмат қилаяпти» деган реал маълумоти мақоуд кўп ишлатилаётган бўлиб қолди.

Хунтининг сотқинларча ва халққа қарши олиб бораётган ҳаракатларининг занжирини янгида янги қўнрақларни қўнрақти. Шу вақтининг ўзида Сеулнинг хунтага кирган генераллари, коммунистдорлари, натта ер эгаллари, сотқин амалдорлари ўзларининг «чинкам демократ» лар қилиб кўрсатиб тувудек ясамоқдалар. Улар сўзла «озодлик», «тенглик» ҳақида зўр бериб бақирлялар. Амалда эса полиция ўбошмичилигига қарши чиқайтган ҳамма кишиларнинг таъқиб қилиб, турмаларга ташламоқдалар.

Масалан, оппозиция «Халқ оmmas партиясининг раҳбар қондилардан бири «Пак Чжон Хи найзалар ердани билан гуручининг нархини оширди» деб айтиши билан «туҳматчи» қамалсин ва суд қилинсин» деган буй-

руқ берилди. «Ягона социалистик партия» нинг кўзга кўринган арбоблари «Мамлакат шимоли билан жануби ўртасида журналист, спортчи арбоблар, спортчиларни юбориб турши ва қариндошларининг ўзаро боғиқилишини йўлга қўйиш» ҳақида тақдир бергайликларни учун суд жаобгарлигига тортилялар.

Сеул, Пусан, Төгү, Инчон ва Жанубий Корейнинг бошқа шаҳарларида, шунингдек қишлоқ вилоятларида шармандални судларини ўқитиш ҳали ҳам тўхтагани йўқ. Кейинги вақтларда энгилларнинг вакиллари қаттиқ жадалга гирифвор бўлмоқдалар. Америкалик ҳарбийларнинг бебошлигини қарши чиққан Жанубий корейлик 34 вақанпарвар устидан қилинда Сулиб ўтган жазолаш умумий газав ва нафратланмишга сазовор бўлди.

Бебошларча ўқитиллаётган террор ва жезолашлар Жанубий Корей реакциясининг худди Греция хунтаси ваби резинка таёқ, найза демократиясини ўрнатиётгани ва бу билан умумхалқ газави дучор бўлаётганидан аққол далолат бериб турибди.

Маълумини Пак ҳукумат тепасига наёлган «сотқинлик ва экин бузулиши» тугатиш ҳақида янги, соғлом вазият юзага келтириш ҳақида ваъда берган эди. Унинг олти йиллик ҳумронлиги эса нимани кўрсатди? Юкоридан келтирилган фактларга Жанубий Корейда чиқайтган газеталардан бирининг

Сеул хунтаси халққа «экин бузулиши» ўрнига «янги бузулиш» келтиришдан бошқа ҳеч нарса қилолмади. деб қайда қилиб ўтганини қўнрақ қадар тарқалиб кетдики, қаналар ҳам тўйиб оватланмаганлик л. л. ридан оиб кетишди, бу ёвузликлар тузаламас хатарли шинга айланмади» деб эътирд. Найзаларга асосланган идора усули ва резинка таёқ демократияси... Қулларнинг бирини Наполеон «найза» даҳма учун ҳам ахши нарса, лекин унинг устида ўтириб бўлмади» деб айтган эди. Жанубий Корейнинг кўнрақ «президент» ёки Греция хунтаси Наполеоннинг бу сўзини инкор қилиши оламиканлар? Ли Сил Ман ҳам, Нго Динь Дьём ҳам, Трухильо ҳам, Батист ҳам ишни найзалдан бошлаган эдилар. Уларнинг амалпарастлиги нима билан тугатгани ҳаммага маълум.

Алангани елпуғчи билан ўчириб бўлмади. Резинка таёқлар билан узок туриб қололмайсиз, дейилади корейликларнинг доно сўзида. Халқнинг Жанубий Корей ҳарбий-полиция усул-тартибига қарши кураш алаңгаси Уч-майди.

Ҳаёт билининг давронинида доёси империалистик реакция бўлган илдор. Усули муқаррар барбод бўлишдан ҳеч нарса куткандиб қололмади, деб ўргатмоқда.

А. ТКАЧЕНКО. (АПН).

КИНО ЯНГИЛИГИ

«КИЗИЛ ҚУМЛАР»

Операторлик намераси дов-даракларининг кўруқ шохлари узра ҳимоя билан айланиб, экин деворлар билан ўралган куйбалардан бирига келиб тўхтади. Ундан бекитиб чиқиб наган киши ташлари томон йўл олади. У ҳарбий аравача атрофини айланиб гилдиярн остида ўлиб ётган нимсани кўриб қолди. Пулемётлар отишмалари эшитилди.

Янги нег экранли «Кизил қумлар» деган фильм алангали куйлар ҳақида ҳимоя қилади. Ҳозир фильм сценарийсининг режиссёрлини вазиранти тайёрланмоқда. Еш кино расоми Т. Шибав экинлар тайёрламоқда.

Халқ қаҳрамони Мирноил Миршарофов ролини қирғизистонлик артист В. Бешеналиев ижро этади. Суратга олишга СССР халқ артистлари Раҳим Пирмухамедов ва Наби Раҳимовлар ҳам тақлиф қилинган. Наби Раҳимовга Жунаҳон Томонидан рақобатчи Жума ролни топширилган.

— Фильм, — дейди иккинчи режиссёр Зиновий Ройван, — Советлар ҳокимиятининг ҳимоя қилган кишилар ҳақида ҳимоя қилади.

Ҳозир антроларни танлаш борапти. Уларни Москвадан, Ленинграддан, Турманистондан, Қирғизистондан тақлиф қилинган.

Янгида «Уйғамга киргин» фильмининг суратга олган А. М. Пани бу янги картинага бош операторлик қилади.

ЕДГОРЛИК. Н. Ключев фототюди. (УФАТА).

БИР ОИЛАДА ИККИ ҚАҲРАМОН ОНА

Лерик райониндаги Карл Маркс номли колхоз меҳнатқашлари Кинохо. Кисанованин 15. фарзанд кўрганини билан табриқлашди.

Кинохонаниннг онаси — Сёйи Кери мованин ҳам кўксига қаҳрамон она юлдузи порлаб турибди. У ўн уч болани тарбиялаб вога етказди. 70 яшар Сейбихоним ўз фарзандлари билан ҳали равишда фахрланади. Унинг оиласида арчалар, қишлоқ ҳўжалик мутахассислари, педагоглар бор. Сейбихонимдан ҳол-аҳвол сўрашувчи бўлишга соғлиги ва кейфияти яхши эканлигини ва ана кўп йил яшаш нияти борлигини айтиб ҳазил қилади. Ахир лерикликлар ўзларининг машҳур ҳамқишлоғи, планетамиздаги энг кеска киши 162 яшар Шерали Муслимовдан ўрнэк олмақдалар.

(ТАСС мухбири). Лерик — Озарбайжон ССР.

АСВОН—ДЎСТЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ РАМЗИ

БАҒДОД. «Асавра ал арабий» газетасида босилган «Асвон тўғриси» араб халқлари бунимас иродасининг рамзи сарлаҳхали мақолада бундай дейилади:

«Бу тўғон иншооти империалистик эксплуатацияга қарши қаратилган араб революциясининг соқил ва сиёсий тараққиётини ифодалашга хизмат қилди».

Газетанин мақоласида Асвон тўғонининг иқтисодий аҳамияти, бу тўғон Вирлашган Араб Республикасининг саноатини ва қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришга нақадар зўр таъсир ўтказиши мумкинлиги баён қилинган.

«Асвон тўғон араб халқларини ва бутун дундаги озоқлик кўнрақларининг написталигини систематик қарши олиб бораётган курашда улар ўртасида бўлган ҳамкорлигининг ифодаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади», деб таъкидлайди «Асавра ал арабий» газетаси.

Германия Демократик Республикаси. Корхонада тайёрланган «Гранбант» унинг дарвозаси олдига фақат бир неча соатгина маҳтал бўлиб туради. Цинкнаудаги (Карл Маркс штати ирчути) автомобиль заводи ўзи тайёрлаган шундай машиналарини чет элларга, мулладан Болгария, Польша, Чехослования ва Финляндияга кўнрақ чиқарилади. Бу машинага ГДРнинг ўзида ҳам талаб ната.

ТАШКЕНТ ОҚШОМИ

Хар шанба ва яшанба дам олиш кунлари минглаб тошкентлик меҳнатқиллар Чимён тоғларидаги чанги спорт базасида чанги учиб соф тоғ ҳавосида мириқиб ҳордиқ чиқарадилар.

Суратда: дам олиш кунин Чимён тоғларидаги чанги спорт базасида.

СПОРТ

СПОРТЧИЛАР ҲАҚИДА ИЗЛАНИШ

М. Тожиев инсти- тутида ўқиб юрган чоғи- дада спортга қизиқиши билан ажралиб турарди.

У спортга энди қадам қўйиши билан тўсатдан жароҳатланди. Бу унинг спорт фаолиятига таъ- сир қилмай қолмади, албатта. У ёнги атле- тикани сийқидилан севганлиги учун ҳам яна спорт даргоҳида қайти- Соғайганидан кейин, ўз фаолиятини тизимдан бошлади. 20 йилни ўқиб юрган тренерлик осон шисмас. Бунинг учун чидам, кунт ва катта сабот ке- рак. Тожиевда эса ана шу хислатлар етарли эди.

М. Тожиев шаҳар маорифи қошдаги бо- лар спорт мактабиде ишлай бошлади. Ма- шгулотга келган болалар билан алоҳида-алоҳида машқлар ўтказди. Хар дом янги изланишлар, муваффақиятсизликлар ва севинчлар унинг йў- доши бўлди. Унинг шо- гирдлари яилдан-яилга янги-янги муваффақият- ларни кўлга киритиб, республика тарма ко- мандаси составидан ўрин олдилар.

М. Тожиев ана янги изланишлар билан банд. У ўзининг кўп вақтини «Спартак» стадионида

ўтказар эди. Энди у Фа- рида Ҳасанова номли спорт мактабиде ишлай бошлади. У бошчилик қилган сек- цияга кетма-кет бола- лар кела бошлади. У ўз билкимини, бор махо- ратини шогирдларига етказиш учун тинмай меҳнат қилди. Натигада 100 дан ортқ шогирди 2 ва 3-спорт разрядла- ри нормативини бажа- ришди. Энг ахши 12 шогирди эса республи- ка мусобақасида қатна- шиб, республика чам- пиони ва тренери деган фахрли номини кўлга киритди. А. Веданин, М. Наклесткин, Г. Сак- лаков, С. Калмиков ва

А. Коншевлар республи- ка тарма командаси составига киритилдилар. С. Селеванова, С. Зин- ченко, А. Хўжаева, И. Грайс ва Йўлдошев ка- би бокиллатли спортчи- лар ҳам улар сарфидан ўрин олдилар. М. То- жиевнинг меҳнати, из- ланишлари зое кетмади, самарали бўлди.

М. Тожиевнинг ўзи тренерликча қолларга ни йўк. У бир неча янги машқларни ўйлаб топди, тинмай машқ қилди ва бир қанча вақт ўтгандан кейин спорт мастери нормативини бажарди.

Б. ВАЛЛ, А. ТОШКЕНБОВЕВ.

ВОЛЕЙБОЛ ФИНАЛГА ЙЎЛЛАНМА

Гродно шаҳрида ўт- қазилган мамлакат би- ринчилиги мусобақа- ларида пойтахтимиз- нинг «Старт» командаси муваффақиятли қатнашди. Ҳамшаҳар- ларимиз йирик мусо- бақада фахрли иккин- чи ўринни эгаллашди. Бу ўрин уларга финал матчларда қатнашши имкониятини яратди. «Старт» волейбол- чилари РСФСР спорт

чилари билан бўлган биринчи учрашувда мағлубиятга учраган бўлсалар ҳам, қолган хўрт учрашувда гала- ба қозонишди. Старт- чиларимиз Белоруссия командасини 2:1, эс- тонияликларни ва ар- манистонликларни бир хил ҳисобда 2:0, Ле- нинград спортчиларини эса 2:1 ҳисобида ен- гишди.

Яқинда республика шахсий командани биринчи- лиги мусобақалари тугади. Қилнчболик йўла- ларида раппраччилар шпачақиллар жанг қилишди. СУРАТДА: [ўнгда] динамочи Р. Фрид ва ра- ппрада шахсий биринчилиги голбми Е. Пикман- лар. Н. Надежди фотоси.

«БОЙЧЕЧАК» УЙИНЛАРИ

Москванинг «Динамо», Донецкининг «Шахтёр», «Кайрат», «Крилья Со- ветов», «Пахтакор» ва «Политотдел» командалари бир ойдан сўнг «Советский спорт» га [Москва] — «Кайрат» [Самарқандда], «Крилья Советов» — «Политот- дел» [Душанбада], «Пехтакор» — «Шахтёр» [Тошкентда]; 25 фев- раль «Динамо» — «Крилья Советов» [Са-

марқандда], «Политот- дел» — «Пахтакор» [«Политотдел» майдо- нинда], «Кайрат» [Чимкент- да]; 2 март: «Шахтёр» — «Политотдел» [«Политот- дел» майдонинда]; 3 март: «Пахтакор» — «Динамо» [Тошкентда]; «Крилья Советов» — «Кайрат» [Душанбада]; 5 март: «Динамо» — «Шахтёр» [Самарқанд- да], «Крилья Советов» — «Пахтакор» [Душанбада], «Кайрат» — «Политотдел» [Чимкентда]; 13 март: «Политотдел» — «Динамо» [«Политот- дел» майдонинда]; 14 март: «Пахтакор» — «Кайрат» [Тошкентда], «Крилья Советов» — «Крилья Советов» [Чимкентда] ўйинлар ўтказилади.

«Бойчечак» уйинлари кўпчилик учун қизиқ ва бахтли ўйинлардир. Уларнинг кўпчилиги «Бойчечак» уйинлари кўпчилик учун қизиқ ва бахтли ўйинлардир. Уларнинг кўпчилиги «Бойчечак» уйинлари кўпчилик учун қизиқ ва бахтли ўйинлардир.

ЯНГИ ДОРИЛАР

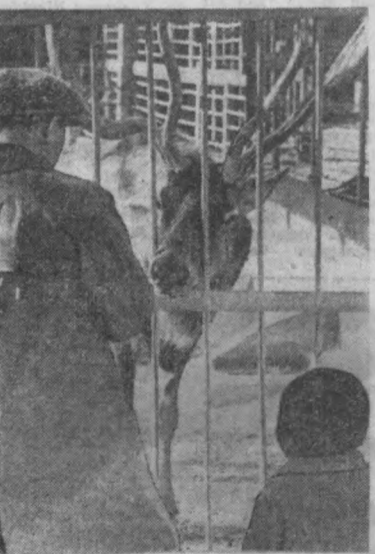
ЛИНЕТОЛ — ёғлиқ этил эфирларнинг қў- шимасидир. Бу дори атеросклероз касаллиги ларини (аорта, юрак) ишиг яена қон томир- ларни ва яна қон то- мирларини даволашда фойда беради.

НИТРОНАЛ — янги фойдаланиш дори. У юрак- нинг қоранар қон то- мирларини кенгайтира- ди. Бу препарат сте- нокардия ва периферия қон томирлари спазма- сини йўқотди.

Истеъмол қилинган- дан кейин 15—30 ми- нут давомида таъсири бошланади, 5 соатгача давом этади.

Х. А. АХМЕДОВ, Республика дорихо- налар беш бошқар- маси медицина ах- бороти бўлими бош- лиғи.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Шаҳримиздаги ҳайвонот боғи шанба ва яшанба кунлари айниқса гавму бўлади. СУРАТДА: ҳайвонот боғида. М. Нуриддинов фотолари.

РАДИОДА 17

ЯНВАРДА
ЧОРШАНБА

Биринчи

- 18.00 Ўзбекистон ўқитувчи- лари съезди олдидан. «Ўқитув- чи — табаррук ном» деган эшиттириш (русча).
- 18.10 «Ўқитувчилар, силар учун» деган концерт (русча).
- 18.40 Спорт эшиттириши (русча).
- 19.20 Ўзбек куйларидан кон- церт.
- 20.00 «Индустриалган Ўзе- бкистон» радиожаурнали (Ўзе- бкча).
- 20.30 Саюат ходимлари учун концерт (Ўзбекча).
- 21.00 Халқаро темаларда суҳ- бат (Ўзбекча).
- 21.10 Қишлоқ хўжалик хо- димлари учун концерт (Ўзе- бкча).
- 22.20 Рақс ритмлари (Ўзе- бкча).

Иккинчи

- 19.00 Ўрта Осиё республика- лари халқларининг куйлари.
- 19.30 М. Горький тугилган кунининг юз йиллиги олдидан. «Горький — публицист, совет- лар мамлакатининг куйчиси» (русча).
- 20.00 Ака-ука Бобохоновлар концерти (тожикча).
- 20.30 Ўқитувчиларнинг та- лабларига мувофиқ концерт (русча).

ТЕЛЕВИЗОРДА 17

ЯНВАРДА
ЧОРШАНБА

Биринчи

- ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
- 18.00 Телевизион янгилик- лар (рус тилида).
- Ўзбек тилида:
- 18.10 Капитал қурилишга эътибор берайлик.
- 18.30 Телевизион янгилик- лар.
- 18.50 Телефильм.
- 19.30 «СУТОЗ ВА МУРАБ- БИВ». Ўқитувчиларнинг ре- спублика III съезидега бағиш- ланган эшиттириш.
- МОСКВА КўРСАТАДИ
- 21.00 Ўқувчилар учун. «Тўр- га».
- 21.30 Инсон ва қонуи.
- 22.00 «СЕРЖА». Бадий фильм.
- 22.15 Муаннади танаффус.
- 23.30 «Вакт» информაციон программаси.
- 00.15 «Сенга, ёшлик!».
- 00.45 «Пеленгатор». Сати- рик тўлган.
- 01.15 Адабий театр. Г. Белья. «Доктор Мурме сукут саклади».
- 02.00 Фақат фактлар.

Иккинчи

- ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
- Рус тилида:
- 18.00 Болалар учун. «Ле- нин ҳақида ҳикоялар».
- 18.20 Капитал қурилишга эътибор берайлик.
- 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари. Шоир Олмас Сулейменов.
- 19.10 Телевизион янгилик- лар.
- 19.20 Композитор Минаэл Таривердиев.
- Ўзбек тилида:
- 20.00 Рассом табассуми.
- 20.15 «Беш ёдгорлик». Теле- фильм.
- 20.40 Телевизион янгилик- лар.
- 20.50 Шу кунингиз музикав- тлари. Хамиджон Жалолов.
- 21.30 «БЕРОНИКАНИНГ ҚАНТИШИ». Бадий фильм.

КИНО ТЕАТР- ЛАРДА

17 ЯНВАРДА

Солвон аравадан тушган одам- лар — «ЧАЙКА», «НАВОИ» номли (кундуз ва кечкурун).

XX аср Фауст — «МОСКВА» (кундуз ва кечкурун), «КОМСО- МОЛ 30 ИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Арнадий Райкин — «ЎЗБЕК- ИС- ТОН» (кундуз ва кечкурун).

Жин — «КОМСОМОЛ 30 ИЛ- ЛИГИ» (ертаб соат 10, кундуз 12, 4 ва кеч 9-45 минутда).

Жин — «КОМСОМОЛ 30 ИЛ- ЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

РАДИО ТЎЛҚИН- ЛАРИДА

21.00 Қардош халқлар ала- бети (Ўзбекча).

21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

РАДИОДА 18

ЯНВАРДА
ПАЙШАНБА

Биринчи

- 6.15 Тонгги концерт.
- 8.25 «Ўқитувчилар, силар учун» деган концерт.
- 9.30 Арфа учун пьесалар.
- 10.10 Д. Кабалевскийнинг симфоник куйлари.
- 10.30 Тошкент давлат кон- серваторияси педагогларининг концерти.
- 11.15 «Беш йилликнинг учинчи йил марралари». Ўзе- бкистон ССР Қурилиш минис- три С. Иброҳимов сўзи (Ўзе- бкча).
- 11.25 Чолгу куйлари.
- 12.15 «Лига» совгалари. Литва радиосининг эшиттириши (русча).
- 13.30 Композитор Энмарк Салихов куйинлари.
- 16.10 Марио дель Монако куйлари.
- 16.50 «ПРАВДА» газетаси- нинг обзори (Ўзбекча).
- 18.00 «Элга хизмат — олий ҳиммат» деган эшиттириш (Ўзе- бкча).

Зангори ЭКРАНДА КУРИНГ

Учинчи

- Ўзбек тилида:
- 19.40 «Мафтувор соҳиллар- да». Телефильм.
- Рус тилида:
- 20.00 «Ермак йўли». «Ил- мий-олимпиада» фильми.
- 20.20 «ОҚ ТУҒНОҒИЧ». Бадий фильм.
- 21.35 «Наташа». Телефильм.
- 22.15 «Берлин бўйлаб музи- кала сайр».

ТЕЛЕВИЗОРДА 18

ЯНВАРДА
ПАЙШАНБА

Биринчи

- МОСКВА КўРСАТАДИ
- 13.00 Эшиттиришлар про- граммаси.
- 13.05 Телевизион янгиликлар.
- 13.15 «ДАЛВАРЛИК ОБ- ЧИ». Бадий фильм.
- 14.25 Мультифильм.
- 14.45 «Меҳнатни илмий таш- кил этиш».
- 15.00 Ўқувчилар учун кон- церт.

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

- Рус тилида:
- 17.55 Эшиттиришлар про- граммаси.
- 18.00 Телевизион янгилик- лар.
- 18.20 Ўқитувчиларнинг Ре- спублика III съезидега бағишлан- ган мактаб бадий хаваскорла- рининг концерти Алишер Навоий номидаги Катта Академик опера ва балет театрдан олиб кўрсатилади.
- Ўзбек тилида:
- 20.00 Телевизион янгилик- лар.
- 20.20 «Нукуслик ўқитувчи». Хўжатли фильм.
- 20.30 Саъдат усталари ижро- сида концерт.

18 ЯНВАРДА

Солвон аравадан тушган одам- лар — «ЧАЙКА», «НАВОИ» ном- ли (кундуз ва кечкурун).

XX аср Фауст — «МОСКВА» (кундуз ва кечкурун), «КОМСО- МОЛ 30 ИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Арнадий Райкин — «ЎЗБЕК- ИС- ТОН» (кундуз ва кечкурун).

Жин — «КОМСОМОЛ 30 ИЛ- ЛИГИ» (ертаб соат 10, кундуз 12, 4 ва кеч 9-45 минутда).

18.10 Экраи куйлари.

19.20 Ўзбекистон радиоси эстрада оркестрининг концерти.

20.00 «ЕШЛИК» радиостан- циясининг программаси.

20.30 Еш ижрочилар кон- церти.

21.00 Халқаро темаларда суҳбат (Ўзбекча).

21.10 Қишлоқ хўжалик хо- димлари учун концерт.

22.20 Енги куйлар (Ўзе- бкча).

22.40 Ўзбекистон ёзувчи- ларининг янги асарлари. Х. На- зир. «ЎКТЕРАК ШАБАДА- ЛАРИ» номли янги повестдан парчалар (Ўзбекча).

23.15 Ўзбекистон ўқитувчи- лари съезди делегатларининг талабларига мувофиқ концерт (Ўзбекча).

Иккинчи

- 8.25 Чет ал композиторлари- нинг енгил куйлари.
- 9.15 Реклама ва эълонлар (русча).
- 19.00 Ойбек. «Даврим жо- рҳати» деган радиомкомпозиция (Ўзбекча).
- 19.35 Янги Тошкентни қура- ёганлар учун концерт.
- 20.00 Б. Тўлмасов ва Р. Муллақандов ижросида концерт (тожикча).
- 20.30 Ўзбекистон ўқитувчи- лари съезди делегатларининг талабларига мувофиқ концерт (русча).
- 21.00 Ўқитувчилар ҳақида ҳикоялар (Ўзбекча).
- 21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

- 14.00 Моцарт асарлари асо- сиз симфоник концерт.
- 16.00 Попов. «Ойла». Ҳам- за номли театр спектаклининг монтажиди.
- 21.00 Шеърят мухлислари- га. Рубоний.
- 21.40 «ҚИШ ТОНГИ». Ба- дий фильм. Ленинграднинг қам- ланган овоз қилинишининг 25 йиллигига бағишланади.

Иккинчи

- Ўзбек тилида:
- 18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. Физика. «Моддаларнинг тўр- тинчи ҳолати — плазма».
- 18.30 Студентлар учун. Немис тилида 12-машгулот.
- 19.10 Чизма геометрия.
- МОСКВА КўРСАТАДИ
- 20.00 Эшиттиришлар про- граммаси.
- 20.05 Телевизион янгилик- лар.
- 20.15 «Қишлоқ янгиликла- ри». Телевизион журнал.
- 20.45 Мультифильмлар.
- 21.05 Ўқувчилар учун эши- тириш.
- 21.30 «Бу ерга келмади ке- лад».
- 22.00 С. Прокофьев. «Уйин- чи». Телевизион опера премье- раси.
- 23.30 «Вакт». информაციон программаси.
- 00.15 Реклама.
- 00.30 Интервидение. Ленин- граднинг қамалдан овоз қилин- ганининг 25 йиллигига бағишла- нади.
- 01.15 «Физкультура ва спорт».
- 02.00 Фақат фактлар.
- 02.15 Музикали маяк.

Учинчи

- ОЛМОТА КўРСАТАДИ
- 17.00 Экраи — кичиктой- ларга.
- 17.45 «Ҳамма нарсга қазн- қувчилар учун». Телеочеллар.
- 18.25 ВЛКСМ 50 йиллиги олдидан.
- 19.00 Ҳафталик.
- ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
- Ўзбек тилида:
- 19.30 Эшиттиришлар про- граммаси.
- 19.35 Болалар учун. «Ком- сомолдан ўрик ола».
- 20.00 Капитал қурилишга эътибор берайлик!
- Рус тилида:
- 20.15 «Чашма». Хўжатли фильм.
- 20.30 «КАТТА ХАЕТ». Ба- дий фильмининг биринчи се- рияси.
- 22.05 «Полтавалик даваскор- лар концерти».

ТЕАТР

МУКИМИЯ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 17/1 да Бағри тош, 18/1 да Жон кизлар, 19/1 да Фарҳод ва Ширин

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Майянда москвалилар» — Со- вет цирки усталари. Радио-ме- ханик одам — «Робот» иштиро- нинда Совет Иттифоқда янча-ю- нинда Совет Иттифоқда янча-ю- нинда электрон-иллюзион аттра- ццион, Раҳбарин — Олег Сокол. Вилетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ
КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
22 январда
музика маданияти универ- ситети

5-ОБОНЕМЕНТ БЎЙИЧА УЧИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ В. И. ЛЕНИН ВА ЎЗБЕК СОВЕТ МУЗИКАСИ

Лектор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат ар- боби музикашуносу
ТАВУР ЖУМАЕВ

Концерт-лекция кеч соат 8 да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали насса- сида кундуз соат 2 дан, райо- н массаларида соат 13 дан соти- лади.

ТОШКЕНТ СОВЕТ САВДОСИ ТЕХНИКУМИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ САВДО БОШҚАРМАСИ ОЗИҚ-ОВНАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИЛАРИ ТАЙЯРЛАДИ

МАКТАБ-МАГАЗИНГА
ЎҚУВЧИЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиб муддати — 6 ой.

Ўқувчиларга 34 сумдан 40 сумгача стипендия туланади.

Машигулотлар Тошкент Совет савдоси техникуми ўқитувчи- лари томонидан олиб борила- ди.

Мақтаб-магазинини тамомла- ганлар Тошкент шаҳридаги янги магазинларда ишлаш учун йўлланма оладилар ва техникумининг сирти ва кеч- ки бўлимларига иришда конкурсида қабул қилинади.

Ўқиб кирувчилар 8 ёки 10 синфини тамомлаганликлари ҳақида гувоҳнома, турар жо- йидан сирани, ариза ва ик- нита фотосурат (3х4) топшира- дилар.

Мурожаат учун адрес: Тош- кент шаҳар, Кафанов кўчаси, 67-уй (5, 6, 8, 9, 10, 12, 14-трам- вайларнинг «Госпиталь бозо- ри» бекети).

МОНОГРАФИЯ ЕҚЛАДИ

Монография билан академик кутубхонасида танишиш мум- кини (А. Тўраев кўчаси, Луя).

ДИССЕРТАЦИЯ ЕҚЛАДИ

Диссертация билан Ўзбеки- стон ССР Фанлар академияси Х. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика инсти- тутининг академик Сулаймо- нова кўчаси, 33-уй) кутубхо- насида танишиш мумкин.

ГЛАВТАШКЕНСТРОЙ 1-ТАШТРАНССПЕЦСТРОЙ ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА БОШ БУХГАЛТЕР: асфальт, бе- тон эвдони, ҳарбий-нурилик отрядлари, слесарь-сантехник- лар, асфальт ётиқувчилар, йўл ишчилари, машинистка, шофёр

К Е Р А К

Елгиз кишилар ётоқхона, оилалилар ички иил ичиде кавартира билан таъминлана- дилар.

Мурожаат учун адрес: Тош- кент шаҳар, Киров район, Фе- доров кўчаси, 5-уй (2-трамвай, 9, 10, 20, 21-автобусларнинг «Ўришкий» бекети).